

OBSAH

Předmluva	9
ANALYTICKÁ ČÁST	15
První kapitola	
Hodnota a peníze	17
I. Skutečnost a hodnota jako vzájemně samostatné kategorie, jimiž se obsahy našich představ stávají obrazy světa. Psychologický fakt objektivní hodnoty. Objektivní a praxe jako normování nebo záruka pro totalitu subjektivního. Hospodářská hodnota jako objektivace subjektivních hodnot díky distancování mezi bezprostředně požívajícím subjektem a předmětem. Analogie: estetická hodnota. Hospodářství jako distancování (námahou, zřikáním se, obětí) a jeho současné překonávání.	17
II. Směna jako podnět pro oproštění předmětu z jeho pouze subjektivního významu hodnoty: v něm věci <i>vzájemně</i> vyjadřují svou hodnotu. Hodnota předmětu se objektivuje tím, že se za něj dává nějaký jiný. Směna jako životní forma a jako podmínka hospodářské hodnoty, jako primární hospodářský fakt. Redukce teorie upotřebitelnosti a vzácnosti. Sociálně fixovaná cena jako předstupeň ceny věcně regulované	43
III. Vřazení hospodářské hodnoty do relativistického obrazu světa. Příklad skicování relativistického obrazu světa v noeticko-kritickém ohledu: výstavba důkazů donekonečna a jejich ohýbání pro vzájemnou legitimitaci. Objektivita pravdy jako objektivita hodnoty coby relace subjektivních prvků. Peníze jako osamostatněný výraz směnné relace, prostřednictvím níž se žádané objekty stávají hospodářskými, nahraditelnost věcí. Vysvětlení této podstaty peněz na jejich hodnotové stálosti, jejich vývoji, na jejich objektivitě. Peníze jako substancializace obecné formy bytí, podle níž věci <i>navzájem na sobě</i> , ve své vzájemnosti nacházejí svůj význam.	75

Druhá kapitola

Substanční hodnota peněz	116
I. Vlastní hodnota peněz pro jejich funkci měřit hodnoty, zdánlivě žádoucí. Vyvrácení proměnou bezprostřední ekvivalence mezi jednotlivým zbožím a jednotlivou peněžní sumou v rovnost dvou proporcí: mezi oním a momentálně účinným celkovým kvantem zboží, a tímto a momentálně celkovým kvantem peněz na druhé straně. Nevědomost jmenovatelů těchto zlomků. Logická možnost peněžní funkce nezávislé na veškeré substanční hodnotě. Původní požadavek plnohodnotných peněz. Vývoj představ ekvivalence přes toto stadium a k čistě symbolickému charakteru peněz.	116
II. Zřeknutí se aplikací peněžní substance nepřiměřené peněžům. První důvod proti znakovým peněžům: relace peníze-zboží, které by učinily nadbytečnou vlastní hodnotu peněz, nejsou přesně poznatelné; jejich vlastní hodnota jako doplněk této nedostatečnosti. Druhý protiargument: neomezená množitelnost peněžních znaků; relativistická lhostejnost vůči absolutní výši peněžního kvanta a její omyly. Nedovržitelný vývoj peněz od jejich substanciálního významu k relativistickému jako případ obecného chování; skutečnost jako vzájemné omezování čistých pojmů	144
III. Dějinný vývoj peněz od substance k funkci; jeho sociologická podmíněnost. Vzájemná sociální působení a jejich krystalizace k zvláštním útvarům; společný poměr kupců a prodejců k sociální jednotě jako sociologický předpoklad peněžního styku. Velikost a malost, uvolněnost a soustředěnost hospodářského okruhu v jejich významu pro substanční charakter peněz. Přejít k funkčnímu charakteru u jejich jednotlivých služeb rozvíjí: usnadnění styku, stálost hodnotové míry, mobilizaci a kondenzaci hodnot. Klesající význam substance a vzrůstající význam hodnoty peněz.	166

Třetí kapitola

Peníze v účelových řadách	214
I. Účelné jednání jako vědomé vzájemné působení mezi subjektem a objektem. Délka teleologických řad. Nástroj jako potencovaný prostředek, peníze jako nejčistší příklad nástroje. Vzrůstání hodnoty peněz neomezeností jejich aplikačních možností. Superaditivum bohatství. Rozdíl stejného peněžního kvanta jako části velkého a malého majetku; konzumní omezení ceny. Peníze, díky svému čistému charakteru prostředku, jako doména osobností, které nejsou zavázány sociálnímu okruhu. . . .	214
II. Psychologické vyrůstání prostředků k účelům; peníze jako nejextrémnější příklad. Závislost jejich účelového charakteru na kulturních tendencích epoch. Psychologické následky teleologického postavení peněz: chtivost peněz, lakomství, hýřivost, asketická chudoba, moderní cynismus, blazeovanost	246
III. Kvantita peněz jako jejich kvalita. Subjektivní rozdíly rizikových kvót. Obecný jev kvalitativně nestejných důsledků kvantitativně po-	

změněných příčin. Práh ekonomického vědomí. Rozdílná citlivost v ohledu hospodářských podnětů. Poměry mezi vnějšími pohnutkami a pocitovými následky na oblast peněz. Význam personální jednoty vlastníka. Věcný a kulturní pojem formy a kvanta, kvantity a kvality věcí a význam peněz pro ně	286
---	-----

SYNTETICKÁ ČÁST 315

Čtvrtá kapitola

Individuální svoboda 317

I. Svoboda, jež sestává i ze závazků, odstupňovaná podle toho, zda se závazky rozšiřují na osobnost nebo na produkty práce; peněžní závazek jako forma, s níž je slučitelná nejkrajnější svoboda. Postavení do problému maximalizace hodnot prostřednictvím směny majetku. Kulturní růst počtu osob, na nichž je člověk závislý, za současného poklesu vazeb na individuálně určité osoby. Peníze jako nositel neosobních vztahů mezi osobami, a tím individuální svobody.	317
II. Vlastnictví jako konání. Vzájemná závislost mezi jměním a bytím. Její uvolněnost prostřednictvím peněžního majetku. Nesvoboda jako vzájemné propletení psychických řad: nejmenší při propletení každé jedné s tou nejobecnější z jiných řad. Aplikace a vazba ekonomickými zájmy. Svoboda jako výraz Já na věcech, jako majetek. Nepodmíněná a podmíněná ústupnost peněžnímu majetku vůči Já	342
III. Diferenciace osoby a majetku: prostorová diferenciacie a technická objektivizace penězi. Oddělení celkové osobnosti od jejich jednotlivých výkonů a jejich následků pro výkonové ekvivalenty. Osamostatnění individua vůči skupině a nové formy asociace díky penězům; účelový svazek. Obecné vztahy mezi peněžním hospodářstvím a principem individualismu.	377

Pátá kapitola

Peněžní ekvivalent osobních hodnot 409

I. Pokuta za vraždu. Přejchod od utilitárního hodnocení člověka k hodnocení objektivnímu a absolutnímu. Peněžní trest a kulturní stupně. Postup diferenciacie člověka a indiference peněz jako příčina jejich rostoucí neadekvátnosti. Koupě manželství a hodnota ženy. Dělbá práce mezi pohlavími a věno. Typický vztah mezi penězi a prostitucí, její rozvoj analogický rozvoji odplaty za vraždu. Svatba pro peníze. Podplácení. Ideál vznešenosti a peníze	409
II. Přeměna práv specifického obsahu na peněžní požadavky. Vynutitelnost. Převedení věcných hodnot na peněžní hodnotu: negativní smysl svobody a vykořenění osobnosti. Hodnotová diference mezi osobním výkonem a peněžním ekvivalentem.	461
III. Pracovní peníze a jejich zdůvodnění. Výkon ducha gratis. Rozdíly výše práce jako kvantitativní rozdíly. Svalová práce jako pracovní jednotka.	

Hodnota fyzického výkonu redukovatelná na hodnotu psychického výkonu. Rozdíly užitečnosti práce jako protiargument proti pracovním penězům; tím podporovaný vhléd do významu peněz.	479
Šestá kapitola	
Styl života	504
I. Peněžním hospodářstvím zprostředkovaná převaha funkce intelektuální nad funkcí citovou; bezcharakternost a objektivita životního stylu. Dvojitá role intelektu jako peněz; podle svého obsahu nadosobní, podle funkce individualistická a egoistická; vztah k racionalismu práva a logiky. Počítající podstata nové doby	504
II. Pojem kultury. Růst kultury věcí, zaostávání kultury osob. Zpředmětnění ducha. Dělná práce jako příčina rozestoupení subjektivní a objektivní kultury. Příležitostná převaha subjektivní kultury. Vztah peněz k nositelům těchto protipohybů	526
III. Změny distance mezi Já a věcmi jako výraz stylové odlišnosti života. Moderní tendence k zvětšování a zmenšování distance. Role peněz v tomto dvojím procesu. Kredit. Panství techniky. – Rytmika či symetrie životních obsahů a jejich opak. Následnost a koexistence obou tendencí, vývoj peněz jako jejich analogie a jako jejich nositel. – Tempo života, jeho změny a změny stavu peněz. Koncentrace peněžního styku. Mobilizace hodnot. Setrvávání a pohyb jako kategorie porozumění světu, jejich syntéza v charakteru relativity bytí, peníze jako historický symbol této syntézy	558
Příloha: Autorská recenze z roku 1901. Filosofie peněz profesora	
Dr. G. Simmela (Berlín)	611
Doslov (Jan Sokol)	616
Rejstřík.	625